

İSTANBUL

YAZILARI

● SÜHEYL ÜNVER

Ramazanda Gece Hayatı

Cemaatle konak ve büyük evlerde teravîh kılındıktan ve herkes birbirini tebrik ettikten sonra tepsilerle şerbetler dağıtılırdı. Bu usul Ramazan âdetleri içine girmiştir. Bunu takiben içilen çubuklar tazelenir, kahveler gelir ve bir taraftan da teravihten sonra gece oturmaya gelen ziyaretçiler sükün etmeye başlardı. Bu suretle geceleri buraları dolup boşalır. Çünkü buralarda hoşsohbet, nükteli konuşanlar da bulunur. Bunların sohbetine doyum olmazdı.

Misafirliğe gidenler arasında harem ve selamlık adabına son derecede riayet edildiği cihetle kadınlar da ayrıca toplanırlar ve sırayla birbirlerinin evlerine giderlerdi.

İstanbul'da, Avrupa'da olduğu gibi gece hayatı yoktu. Ramazan dışındaki zamanlarda yatsıdan sonra herkes evine çekilirken, Ramazan geceleri halk sokaklara dökülür, hatta bir tür, halk kulübü olan kahvehaneler sahura kadar açık bulunurdu. Çünkü evlerde özel ziyaretlere gidemeyen halk buralarda toplanırdı. Ramazana özgü kahvehaneler resimlerle süslenir ve rengarenk kağıt fenerlerle donatılırdı.

Geceler, İstanbul'da bir asır önce aydınlık değildi. Bu nedenle fenersiz sokaklara çıkılamazdı. Fenersiz tutulanlar hakkında tenbihler yapılır ve tekrarlanırsa ceza görürlerdi. Zengin ve hali vakti yerinde kişiler yakın veya uzak gece ziyaretlerine gideceklerse, uşak veya ayvazları ve bazen de kâhyaları önden büyük boy muşamba feneriyle yollarını aydınlatırlardı. Buna fener çekmek denirdi. Böyle tertibatı olmayanlar da ani bir yere gidecek olursa bakkaldan bir kâğıt fener alır, içine bir ufak mum diktirilirdi. Ramazanlarda yollarda latife olsun diye çocuklar kâğıt fenerlere takılır ve onları verip yaktırmadan içleri rahat etmezdi. Yarım asır önce ben bile İstanbul'da komşuya giderken fenerle dolaşıldığını hatırlarım. Zira ücra ve iç sokaklar aydınlatılmazdı. Bundan maksat, önlerini görebilmek, bugün bile rastlanan sokaklardaki çukurlara düşmemek ve çamurlara batmamaktı. Ramazan gecelerinde caddelerin ve sokakların kalabalığı sahur zamanına kadar sürerdi. Herkes istediği yere gider, gezer ve hoşuna gidebilecek eğlence yerlerini ihmal etmezdi. Fakat kadınlar sokakta hükümetin tenbihi dahilinde gezebilirler ve eğlence yerlerine gitmekten mahrum kalırlardı.

(Türk Yazarlarının Kaleminden, Bir Hayal İstanbul, Necati Güngör, Milliyet Kitapları, Eylül 1997)

